

OWE

A ri tēni mō wi a fi
apadi fērē bo tire mōlē

Irohin Yoruba

VOL. IX 149-157

MONDAY APRIL 12, 1954

KOKO KAH (M)

E ma a polovo oja
nyin sinu iwe
Irohin Yoruba

Adajo Agba, Olola John Verity Gba Iyi

EKO — Ni ojo Aje ti ise ojo karun osu yi ni ṣeṣe awon Adajo ati gbohgbawo awon loya Nigeria pe 505 ni Kotu Nla (Supreme Court). Ita Tiabu lati se ṣeṣe idagbere fun Olori awon Adajo Agba (Chief Justice) Olola John Verity ti o ti isé idajo sile patopata lati lo simmi si ilu re ni ojo ketalā osu yi fun igbadun emi re.

Adajo Agba Ogbeni Henri de Commarmond ati Ogbeni A. McKisack (Attorney General) ati Alhaji Jibril Martn Olori Egbe awon amofin Nigeria so oro apone pupo nipa Olori awon Adajo Agba ti o se latu lo si ilu re na bi o ti se je qmoluwabi to ati bi o ti se je ki iyi ati ojopolo iloyawaju wa ninu isé Kotu.

Ninu esí Olori awon Adajo Agba na, o so pe on dupe lowo wọn pupo fun oró twanti ni wọn so nipa on, o si se alaye pe pelu ilorá ni on ti fi se i lu Nigérin sile ati pe bi ko ba si iranlqwó ti nwona

fun on nipa ifowosowopo siše na ni on ko ni le da se de aye ti nwona fi nyinyi on ti lun odun mejo nati on ti siše ni Kotu le si.

D e r a aye wa fun latidaraku ninu awon Adajo ati Loya ti o pe si ibe ni Ogbeni L. Brett (Solicitor General), Ogbeni C. A. Burton, Awon Adajo Agba, Olumuyawa Jibowu, Myles Abbott, A. A. Ademola, J. S. Manyo-Plange, L. N. Mbanefo, W. F. Johnson, awon Loya J. I. C. Taylor, H. O. Davies, Oladipo More, Rotimi Williams, Iyasaifi Adebisi, awon Omidan K. Aguso ati Rhodes ati Iyaafin Aduké-Moore.

Awon yi ni Olori awon Adajo Agba Nigeria Olola John Verity ba awon Adajo Agba Nigeria ya nighati nwon nse ṣeṣe idagbere fun un. Awon woniyi ni o wa ninu aworan na, Maxime de Commarmond, Olumuyawa Jibowu, Adetokunbo Ademola, Myles Abbott, J. S. Manyo Plange, W. Johnson ati

Louis Mbanefo, gbohgbawo won je Adajo Agba Kotu Ile yi.

GET
REDIFFUSION
AND HEAR
WHAT GOES ON
AT HOME
AND ABROAD

Obirin Kan Bimo L'emeji Larin Ose Meje

NEW YORK—Obirin kan, Iyaafin Wilbur Chapman eni odun mokan-lelobogun ti o ngbe Foxborough Massachusetts ni o bi omi-birin kan ni Chelsea Massachusetts nighati o di ipo kerinala si o ti bimo na tan ni awon onisegun tun ri pe syan tun wa nini re ati pe ni ari ope marun si o si ni lati tun bi omi miran.

Nwonyi si o gba obirin na si ile loju awon aboyun ti "United State Naval Hospital." Omibori

Wo oju ewe kerin

Awon Egba F'aramo t'Alake

Ni ojo keti osu yi ni awon Egba t'de-toke pojo ni Ghongan. Apejo Centenary n'iwa awọn Ioyi ati awon Ologboni, awon ti egba egi, tun ipade patakì lori Eto Iselu Titua (New Local Government Law). Nyonyi si se ipinnu pe awọn ko fararamo awon ijoye megin ati awọn ti o ba-wa pe u won lori atako Eto Iselu Titua na

Awojorijo merin na inu Oloye I. A. Shodipo, Babalase ologhboni awon Egba, Oloye Akpawande Thomas, Oluwao Ipati, Oloye E. A. Odetola Lisa Iloko ati E. A. Lasaju, Balogun Igebi.

Entu o mu imoran na wa si ipinnu ni Oghenai E. A. Shyllon, Oghenai Shitta, Aigbodura si gbe e lese, gbohgbawo ijojo ipade na si gba hec pe, awon ni ibekelebi ninu Igbinmo Egba "Central Council" ati Alaga Igbirimo na Alaiyejuwa Ademola Keji, Alake Abesokuta ati Alakoso Ijeh-Iwoye-nra Nigeria Oghenai Obafemi. Awonlo fun ona ero ti eto lisedun mudant.

Nwonyi si pinnu lati ber-pe ku Ijoba Iwo-Orun tebe ba won se ki Eto Iselu Titua na le tele here. Ogbeni Ayo Rosiji Akowe Apapé Egbe Action Group si ba ipade na soro pe ka nwon

ni se tele imiran ti o le mu ibekelebi wa fun da Egba nipa aise eto pejo awon ará chidom, nipa be e ja le ti ipa be e besle. Ogbeni A. A. Adegbede si kin in lehin, ki ipade na to turka.

ALAKE ABESOKUTA

Gomina Dahomey be ile yi wo

LAPE si ni Monseur Bonfils Gomina Dahomey ati aya re wa se ibewo awon ilu Yoruba, entu o gba a Falajo ni Olola Hugo Marshall, Gomina Sekere Ijoba Iwo-Orun Nigeria na Iyawo re.

Ni enu ipinle (Idiroko) ni Ogbeni E. A. Lewis Ajele Kekere Ibadan (Ifo o nse bi gbedeheyo latif Geesi ati Faransai) ati Ogbeni M. C. Atkinson Ajele Kekere Ekan Egbado ti o padé re.

Ajèle Abesokuta Ogbeni I. F. W. Schofield si wa pada re ni ibgabi yio wo ilu Abesokuta Ighinma ni Alake Abesokuta gba a ni alejo o si fun un ni ebun titimti ti a si ileke se re.

Awon Egbe Ologun (First Battalion Nigeria Regiment) se eye fun un ni Odan Ibadan, nighbati o de Ibadan. Ighinma ni Olola ati Iyasaifi Hugo Marshall si o le Gomina na lo si de Ile, awon si orisijesi ohun ajeji han an nima ipame eregbibé.

Nigba awon pada de Oyo Alafin fun un ni agbadu ati kan, Ogbeni E. O. Qonlodun alaga Igbinmo Ijeha Ijeha Oyo si ki ku irotajo ioruko Igbinmo. Gomina na si dupé lo-

wó won, o si sope wáwa si ye yi xio tubo mu irepo wa latif ea ibe yi ati Dahomey.

Ki o to mata lo, o se ibewo "University College" Ibadan, Oluta Oba-fémi Awolowo si se efe alejo apeje fi-immu.

Eyi ni igha keji ti Gomina Dahomey awa be ile yi wo. Ti akoko li o ko wa, wa mutu odun 1950.

Action Group Mu Ileri Eko-Ofe Se

BADAN-Ni ore ojo "Ru-ru" ojé ogo kolanlegbón osu ojo ti koja yi ni Olola Obafemi Awolowo si nima ipade ni "Western Regional Executive Committee" ti Egbe Action Group se pe edugboren 1960 awon eni ni Ijoba Iwo-Orun Nigeria tiran lo kpo awon ejiri-jiri ko olẹfe pupo nimi won yio ky awon eko ejiri ni Nigeria ati ni flu Oyinbo.

Ojala-mi si han nima ore pe Ijoba Iwo-Orun Nigeria yio tuo ran iha (200) enia lo ko awon orisiji giga ni ofe nini odun yi. Gbohgbawo ese awon Ijua Igbinmo Iwo-Orun Nigeria ni o pe sibe lojo na.

Omo Lere Aiye

JOS-Ni ojo Aika li ise 99 keji oke keta odun yi (7/3/54) ni Olorun ti omobirin kan ta Ogbé ni Emmanuel Adeshina ati Iyawo re Mary Adeitan Adeshina lori, nwon si se elo isomoloruko ni 99 lejo (14/3/54) na, sugbon ni, ojo Aje li ise 99 keji isomoloruko ni inawo to bero nitoru ki inawo na ma'a ba di awo, emia lwojo lati lo o Soosoji, ni won se fi ejo inawo na si pio keji.

Nwon si so orukogomo na ni Grace Omonike Awodeyi. Inawo 99 na buiyala o lo gogono, bi Baba omoo na ti ngnna owo bemi egbon Baba qmoo na Ogbeni Solomon Ajiboye paapa ngmoo bi gbede ti awon mejeji si li ile pon oti ti nwon ni gba roki ti qui Baba, Wisihi, Gini, Burandi nkpolu ara wọn ni 99 na, bakunna ni awon aburo, baba qmoo na Ogbeni L. L. Oyegbile ati Daniel Laniyi si fun nse inawo li gboego te si ndun yungba li ibiga ti a ni owo mu eko.

Ki Oluwa O pin rete kai o. Dje niuu awon enia ti o wa si ibi inawo ojo na niyi - Samuel Adedokun, Moses Ojo, Timothy Aifan, Samuel, James, Arto, Joseph Oyedede, Degbeyo, James Abodunrin, Oyelundu, Moses Akande, Joseph Akano, Moses Oyelowo, Ladefo, Ki Oluwa da qmoo na ati li O si jee ni elori ire o.

EHIN DIDUN

10 ELEVI FUN IWOSEN RU
Ini hien na salim e pupo nishan si ba bori, ti o si ja pa asosa na koko are ka bie nishagbegbo le je pe obun ti o fa si na awon ere (Kidneys) re. Awon opo mu putasi wonju ni dudu ni iwo, koko are ka bie nishagbegbo na koya lati se. Ehin ti o dun o ni nse are ka lati, koko fun o pe amon ere (Kidneys) nifa iwapo. Egbogbo si o ka ape o nipa. Pili, Wado, Kikoyi, am nipa. Pili, Nwesi na ighanan atusije pupo fun awon reeo, awon a si se ma a li owo sun eto la a si. O le pe u opolejo aya, li nra a iwo, koko are ka bie nishagbegbo. De Witt's Pill, a ni odoz aponi wohin ko zidi na iwo, awon owo o o wosan lokoto gboego aiye. Tora zo zoro misihi abuboki, tia no o rii si a awon ma'a.

DURI SI WA

Elobosi De Witt's Pill, a ni ope pele moyeto o gbo, koko are ka bie nishagbegbo. Owo owo owo olo. G. O. J. le mire.

DE WITT'S PILLS

Eyi ni awon ti awon Adajo ati awon Loya ya pefu Oloja John Verity nigbati nwon nse eyi idagbero sun un in Kotu na Ita Tinubu.

Odaran Ku S'itimole

EKO-Joseph Ekundayo Omopupa, okan nnu awon odaran mewa ti Ijoba mba se ejoo apamatori oku Gbadamosi Olorunnigba Asode-Oru spon S.C.O.A. in Moloney Bridge Street li awon olosa gun "Pobe" pa si iwayu sponu na moju 99 kewa oso keji odun yi nna a gbo pe o ku sinu ile itimole Kotu Santa Anna.

Awon Oloja ba iyo egho-kerekere kan nnu yara itimole na, estekese ni awon ti li iyo eghogi na so-wo ni awon Oloja nu fun iwayu iyo eghogi wo ni.

Awon Oloja si nne iwaya

di-lidu, ona wo ni iru

igbope ba le de

inga itimole na.

Ni ojo oje na ni awon

Oloja fi moto arufin ko

won wa lati ogba, li-

ewon Eko ti nwon si ko

E MA A
POLOWO OJA
NYIN SINU IWE
**Irohin
Yoruba**

E FI EYI S'ERO

(Lat) oju ewe keta)

oji ghogborogbo wa.

Nibiti mo nlo ni ma

de yi o. Lakoto kan mo

lo woran ni Kotu, iye

awon ti o wa lode ati

awon ti o wa nna le ejo

na ko ni onka, nwon poju,

paapaa awon ti o wa lode

ti nwon si te celi si epi.

Ore mi, Ogbemi Ajala gba-

jumg pupo, nipa be, a rise

thera lowo won pi kint

nwon wa se, Esi ti awon

miran nfini wa ni pe "a wa

gbo owo ori awa wa ti o

ko wa sile," awon miras a

si dahun pe awon wa san

owo ori awon nyawo ti

awon gba, E ko ni nkan

bayi.

Yio se iwu wa Ogbomoso

ni anfani, pupo bi

awon alaag tabi omipo iwu

na ba le teje panjo iwu

ra ibaje li o wa

lari awon omodekunrin

ati omodebirin. Oju kan

sa ni Ada mi, Bi igbas

Ayo Abara Tinntin

(Lat) oju ewe keta)

ti o kq bi na fere tewon to esun merin (3lbs. 14 ozs) laseko ti o bi, awon ti o ntijo obirin na se pe aru ts ya daradara pelu oyin inure na, awon oniseegun ni ti obirin yi ni ylo ts fi i

ri re kefa li o nyle.

Okan niwu awon Dokita

Eko so wape iwu ti obirin

ya ko sopo, sugbon a ma a

saabu seje, mitopre obirin

na ipi apa omio meji

ti awo, felesele piwon won

nyia nfini ni, ti ki isi se

pe aseko kanna ni oyut

de duro nnu awon apo-

omo meji.

O ni ti awon ti nwon

si mbu ibejji yato, nitoru

ekana na nwon ni lati

loyin swoon mejeji papo.

enia nfi ibaje se ayo ni

mo ri ghogbo iwa na si.

Olotu, mo dupe aye ti

e gba mi o.

NWON RI OKU NITOSI ILE-EJO

EKO - Ni aro ojo Aika ti ise ojo kerin osu yi ni Atufa Ijor Methodist kan tu o mo si Sqo-estim o se akiesi pe enikai ti o sun gbalaja si okan yi oku ni, beni o sun mo ylo ni iwo ile-ejo ni Ita Tinubu-Lessekere na ni Alafia na ti li lo so fun awon Olopa.

A gbo pe ko si ogbe kan lara ora na sugbon je ojan ninu awon akuse ti o nsagba kiri ni. Awon Olopa si ti bese si se iwadi eniti okunrin na nse.

OBIRIN KAN BIMO L'EMEJI

(Lat) oju ewe keta) ati awon ojulumo si owo ribi ribi ta qmo jojolo na iwo. Die li aye wa fun lati dararukon awon opo alaborey si o na na awon eni pataku wonyi - Oloja Ghenebi ati iyawo re, awon Ogbem, S. A. Alawode, D. A. Babatunde T.-A. Adegboye, Olaiyemi Diya, Ade, O. Williams, Nafiu Taylor, I. D. Idowu, ati Lamido Barber. Ki Olorun se omo ni in olori ire, ki O si fi re kefa li o nyle.

Ijoba Fun Ari Festival Ni £2500

BADAN-Ni lepojuoyi ni ijoba iwo-iran Nigeria se ikede si eti igby ghogbo awon etia nifa awon qmole ni nwon ghodbo bese ille-wu nfi o kq ofi nfini odun ti o mbo yl.

ILEGBONA NJA NI KANO

KANO - Ni aipe yi ni ile ghobna (small-pox) bi silé ni ih Kano awon ti o si ti farata nisisisi to ofindinrinriwo [320] enia, awon ti awa wolewole [Health workers] si ti bu apu fun to ebagmelegologo [86,000] enia ni igbore ilu ati ni Sabo. Lati intan bi odun meta sehn ni awon Alajumoto Ifera Ilu (Health Authority) ti ngurra si iwoan amodi ilegbona na ti i ma a saaba ja lododun yika ghosbo na Nigeria.

Ni odun 1950 ebagba (20,000) enia ni o ba-ja eyi si dioku ni odun ti oje si egerbindinilogun -ole-mijedigloju (3,258).

Ni odun ilegbona Ko tibe mbi li Iwo-Orun ati Ha-Orun Nigeria, sugbon ja pupo kakiri ni ih Africa Nigeria (Ije-Hausa), paapa ni apu qna Sokoto ati Kano.

Ni akoko erun ni igboma saaba ma a li pupo ni Nigeria, paapa ni ile Hansa nteripe ni aseko na nt opolopo awon Hansa ma a fir le won sile lati ma a riin itin ajo kakiri ide.

FIFI ORUKO SILE FUN EKPO OLOFE

BADAN-Ni ogo 'Bo ti iwo ojo konni osu yi ni ijoba iwo-iran Nigeria se ikede si eti igby ghogbo awon etia nifa awon qmole ni nwon ghodbo bese ille-wu nfi o kq ofi nfini odun ti o mbo yl.

Ikedo obi ati alagbaro awon qmole ni nwon yi dagba to omo odun metu minu osu kimbi odun ti o mbo yl (January 1955). Ti nwon ki dagba to omo odun meje nfini odun ma a wa si awon etia nifa awon qmole ni nwon yi dagba to omo odun metu minu osu kimbi odun ti o mbo yl.

Ki awga ymo won na le pe luwun omo ti ylo kq ekpo olofe na. Awon ni ylo se ghogbo eto lori ati ma a fi oruko awon qmole ni ile gbe site ni Ita District Planning Committee."